

זגן, שכנא אפרים (1892-1942)

(Shakhne Ephraim Zagan). מנהיג ציוני ומיוזמי המחתרת בגטו ורשה. ז' נולד בקרקוב. מנעוריו היה פעיל בזרם הציוני-הפועלי, ומ-1920 היה מראשי הזרם הרדיקלי במרכז 'פועלי ציון' בורשה. ז' עסק בעריכת עיתונים, בארגון ובהסברה. בספטמבר 1939 היה ז' אחד ממנהיגי המפלגות המעטים שלא עזב עם זרם היוצאים מורשה. הוא היה מראשוני היוזמים והמארגנים בתחום הסעד והעזרה ההדדית לפליטים, וממקימי המטבחים הראשונים לרעבים. ז' היה חבר בגוף הפוליטי המייעץ שליד – ZTOS, Zydowskie Towarzystwo Opieki Społecznej (העזרה העצמית היהודית). במחתרת התרכז ז' בעבודה בתחום החינוך והעיתונות החשאית. מפלגתו, 'פועלי ציון' שמאל, הצטיינה ככוח פוליטי רב פעלים במחתרת, וז' הנהיג את חבריו במרבית היוזמות והמיבצעים. הוא היה בין היוזמים והמנהיגים של ה'גוש האנטי-פשיסטי', - ההתארגנות החמושה הראשונה שהוקמה בורשה באביב 1942. בתחילת הגירוש הגדול מורשה ביולי 1942 תמך ז' בהתארגנות להתנגדות, אך גישתו לא היתה עקבית ונחרצת. בראשית אוגוסט, בעיצומו של הגירוש נתפס והובא עם משפחתו לטרבלינקה.